

ὁ γύλ-λος τσ' ἐν ἐμβόρεσα νὰ τὸμ βτιδιάσωΚῶς. Δηγὸ χάννοι πιάνουντι 'ς τ' ἀγκίστρι, νὰ κ' ἕνας γιούλλος καὶ μπερκες Εὐβ. (Χαλκ.) Οἱ 'ύλλιοι εἶναι λιγώτεροι ἀπὸ τὰ γαργαλίκια (=εἶδος πετρόψαρων) Ἀντίπαξ. Παξ. Τὰ μινιάστρια εἶναι τῶν 'υλ-λῶ (μινιάστρια = ἀγκίστρια πολὺ μικροῦ μεγέθους) Ἰκαρ. Ἐπιακα νὰ τηγανία ζύλλιοι σάμερα (ἐπιασα μιὰ τηγανιά γύλλους σήμερα) Ἰσακων. Ἐπιασα τρεῖς λύλλους καὶ μινία πέγκα Πελοπν. (Γαργαλ.) Πετῶμε μέσα (ἐνν. 'ς τὴν βάρκα) τὸ γύλ-λο ποὺ πιάσαμε μὲ τὴν 'πόχη ζωντανὸ Φοῦρν. Ἐχονμι ψάγια ραβανᾶδισ καὶ γύλλια (ραβανᾶδισ = ἰχθύες συγγενεῖς τῶν γύλλων) Θεσσ. (Τρίκερ.) Τοῦ συναγρίδι πιάνιτι μὲ τὸν γύλλον (ἡ μικρὴ συναγρίδα πιάνεται μὲ ἀγκιστρον ἔχον ὡς δόλωμα γύλλον) Προπ. (Πέραμ.) || Φρ. Γυαλίζον τὰ μάτια του σὰν τοῦ γύλλον Μῆλ. Γλιστρᾶ σὰν τὴ γύλ-λα (ἐπὶ τῶν λωποδυτῶν οἱ ὅποιοι διαφεύγουν τὴν σύλληψιν) Μεγίστ. || Γνωμ.

Ἄν πιάσης ζύλλο, ζύλλευε | κὶ ἂν πιάσης πέγκα, τσέρκα (ἂν πιάσης μὲ τ' ἀγκίστρι γύλλο, συνέχισε νὰ ψαρεύης κὶ ἂν πιάσης πέγκα, ἀναζήτησε ἄλλο μέρος γιὰ ψάρεμα) Ζάκ. (Βολίμ. Μαχαιρᾶδ.) || Ἄσμ.

Γύλλους εἶμι, σὶ γιλῶ, | τ' ἀγκιστράκια σὶ χαλῶ, χάννους εἶμι, χάννουμι, | πέγκα εἶμι πιάνουμι

Θεσσ. (Τρίκερ.)

Λύλλος εἶμαι, σὲ γελῶ | καὶ τ' ἀγκίστρι σου χαλῶ

Πελοπν. (Γαργαλ.)

Γύλ-λος εἶμαι κ' 'ἐμ-μελῶ, | τὰ δουλῶματα χαλῶ Σύμ.

Γύλλος εἶμαι, σὲ γελῶ | καὶ τὸ δόλο σου χαλῶ

Ἰθάκ.

Γιούλλος εἶμι, σὶ γιλῶ | κὶ τ' ἀρμύδια σου χαλάω

Σάμ. (Παλαιόκαστρ.) Συνών. γαιτανάρι, γαιτάρης ΒΙ, γαιτανιά 1, γάιτανος, γαιτανοῦρι, γαιτανοῦρος, γαργαλίκι, γερανόγυλλος, λεμοναριά, πρσιναλί, ραβανᾶς, φραγκόγυλλος. 2) Εἶδος κεφάλου Κάρπ. 3) Εἶδος σκυλλίου (= σκυλλόψαρου) Σύμ. 4) Μεταφ., ὁ παραβλῶψ Χίος.

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τοὺς τύπ. Γύλλος Ἀθῆν. Γύλλους Μακεδ. (Θεσσαλον. Κιλκ.) καὶ ὡς παρωνύμ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γύλλος Μῆλ. Πάρ. Πόρ.

γυλλωπός ἐπίθ. ἐνιαχ. γυλ-λωπός Τῆλ. Θηλ. γυλ-λωπὴ Τῆλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γύλλος καὶ τῆς παραγ. καταλ. -ωπός.

Ἐπὶ αἰγός, φαίχρους μὲ λευκὸν τρίχωμα κατὰ ζώνας εἰς τὸ πρόσωπον Τῆλ.

γυμνάδα ἡ, Θράκ. (Αἶν.) Ἰμβρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γυμνός καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άδα.

Γυμνότης ἐνθ' ἄν.: Παροιμ. Κατὰ τὴν γυμνάδα δίνει ὁ Θεὸς καὶ τὴν κρυάδα (ὁ Θεὸς προνοεῖ κατὰ τὴν ἀνάγκην ἐκάστου) Θράκ. (Αἶν.) Ἡ παροιμ. εἰς παραλλαγ. κ.ά. Συνών. γκολισσανιά, γύμνια, ζορκιά.

γυμνάζω κοιν. καὶ Πόντ. ὑμνάζω Κάσ. γυμνάζου Εὐβ. (Ἀγία Ἀνν. κ.ά.) Τσακων. γυβνάζω Ἐρεικ. Κέρκ. Μαθράκ. Ὁθων. δυμνάζω Σῦρ. κ.ά. γυμνάσκομαι Πόντ. (Οἶν.) —Λεξ. Ἡπίτ. γυμνάσκουμι Πόντ. Ἀόρ. ἐγυμνάστα Πόντ.

Τὸ ἀρχ. γυμνάζω.

Ἀσκῶ, διδάσκω τινὰ σωματικὰς ἀσκήσεις, προσπαθῶ νὰ καταστήσω τινὰ ἐπιτήδειον εἰς ὀρισμένους σωματικὰς ἢ πνευματικὰς ἱκανότητας κοιν. καὶ Πόντ.: Γυμνάζω τοὺς στρατιῶτες — τὰ παιδιὰ — τὸ ἄλογο — τὸ σκυλλί. Ὁ γυμναστὴς γυμνάζει τοὺς μαθητὰς 'ς τὸ γυμναστήριον. Τὸ ἄλογο εἶναι γυμνασμένο νὰ πηδᾷ τὰ χαντάκια. Ἀμα γυμναστοῦμε, θὰ μᾶς στείλουν 'ς τὸ μέτωπο κοιν. Ποτέ μου δὲν ἐγυμνάστηκα σὲ τραγούδια Κεφαλλ. Ἐτσ' γυμνάζεις τὰ πιδιά σ'; Εὐβ. (Ἀγία Ἀνν.) Θὰ δυμναστοῦ, νὰ μάθουν τὸ τ'φέτσι Σῦρ. Γυμναζόμαστε 'ς τὴν πλατύχωρη αὐλὴ μὲ τὰ παραγέματα τοῦ Κώστα, ποὺ στέκονταν ψηλὰ 'ς τὴν κρεββάτα (= εἴσοδον τοῦ ἐξώστου) Χ. Χρηστοβασ., Διηγ. στάνης, 65 || Φρ. Τὸν ἐγύμνασε (τὸν ἔδρισε) Πελοπν. (Γορτυν.) β) Ἐπὶ ζώων, δαμάζω, συνηθίζω τινὰ εἰς τὴν ἐργασίαν Ἰκαρ.

γύμναση ἡ, Ι. Δραγούμ., Σταμάτ., 152 Γ. Ξενόπ., Κατήφ., 133.

Τὸ Ἑλληνιστ. οὐσ. γύμνασις.

Ἡ πρᾶξις τοῦ γυμνάζειν, ἡ σωματικὴ καὶ ἡ πνευματικὴ ἀσκήσις ἐνθ' ἄν.: Ἡ γύμναση τοῦ ἀθλητῆ εἶναι συνειδητὴ ἐργασία Ι. Δραγούμ., ἐνθ' ἄν. Δὲν εἶχεν ἀκόμα τόση πείρα, τόση γύμναση καὶ δὲν ἤξερε νὰ κρύβεται Γ. Ξενόπ., ἐνθ' ἄν.

γυμνασιαρχεῖον τό, λόγ. σύνθηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γυμνασιάρχης καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -εῖον.

Τὸ γραφεῖον τοῦ γυμνασιάρχου λόγ. σύνθηθ.

γυμνασιαρχεῦω λόγ. σύνθηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γυμνασιάρχης.

Ἀντικαθιστῶ τὸν γυμνασιάρχην, ἐκτελῶ χρέη διευθυντοῦ γυμνασίου χωρὶς νὰ ἔχω τὸν βαθμὸν γυμνασιάρχου σύνθηθ.: Γυμνασιαρχεῖ ὁ ἀρχαιότερος 'ς τὴν ὑπηρεσίαν ἀπὸ τοὺς καθηγητὰς τοῦ γυμνασίου. Πβ. γυμνασιαρχῶ.

γυμνασιάρχης ὁ, λόγ. κοιν.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. γυμνασιάρχης.

Ὁ ἐκπαιδευτικὸς λειτουργὸς ὁ διευθύνων γυμνάσιον κοιν.: Πολὺν αὐστηρὸς γυμνασιάρχης προχθὲς ἐτιμώρησε μὲ ἀποβολὴν ὅλη τὴν τάξιν λόγ. κοιν. Ὁ γυμνασιάρχης τὸν ἀπέβαλε γιὰ δέκα μέρες Ἀθῆν.

γυμνασιαρχία ἡ, λόγ. σύνθηθ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. γυμνασιαρχία.

Τὸ ἀξίωμα καὶ ὁ χρόνος τῆς ἀρχῆς τοῦ γυμνασιάρχου κοιν.: Ἐπὶ τῆς γυμνασιαρχίας μου τὸ γυμνάσιο δούλευε ρολοί. Ὅλοι τὴ θέλουν τὴ γυμνασιαρχία, ἀλλὰ λίγοι εἶναι οἱ ἀξιοί.

γυμνασιαρχῶ λόγ. σύνθηθ.

Τὸ ἀρχ. γυμνασιαρχῶ.

Ἐχω τὸ ἀξίωμα τοῦ γυμνασιάρχου, εἶμαι γυμνασιάρχης σύνθηθ. Πβ. γυμνασιαρχεῦω.

γυμνάσιο τό, λόγ. κοιν. γυμνάσο Πελοπν. (Βερεστ. Βούτσ. Δίβρ. Μαργέλ. κ.ά.) γυβνάσιο Ἐρεικ. Μαθράκ. Ὁθων. ἀνμνάσιο Χίος (Καρδάμ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. γυμνάσιον.

1) Ἀσκήσις σωματικὴ ἢ πνευματικὴ, συνηθέστ. κατὰ

πληθ. στρατιωτικά ἀσκήσεις ἢ ἀγωνίσματα κοιν.: Μεγάλα - μικρά - νυκτερινά - ναυτικά - ἀεροναυτικά - στρατιωτικά γυμνάσια κοιν. || Φρ. Μοῦ κάνει γυμνάσια (μὲ βασανίζει, μὲ κουράζει) Ἀθῆν. Γυμνάσια θὰ τοῦ κάνῃ τοῦ παιδιοῦ (θὰ τὸ ταλαιπωρήσῃ) Ἐρεικ. Ἔλα νὰ σοῦ κάνω ἓνα γυμνάσιο (μεταξὺ συμπαικτῶν) Σαλαμ. Συνών. φρ. Ἔλα νὰ σοῦ δώσω ἓνα μάθημα. Θὰ τοῦ κάνω ἓνα γυμνάσιο (θὰ τὸν δείρω πρὸς σωφρονισμόν) Πειρ. Ἀρχισε νὰ μοῦ κάνῃ γυμνάσια (ἐπαυσε νὰ εἶναι εὐλακρυνῆς εἰς τὰς σχέσεις μας) Ἀθῆν. 2) Σχολεῖον μέσης ἐκπαιδεύσεως συμπληροῦν τὴν ἐγκύκλιον ἐκπαίδευσιν μαθητῶν προοριζομένων δι' ἀνωτέρας σπουδὰς κοιν.: Ἡμερήσιο - νυκτερινὸ γυμνάσιο. Μαθητὴς - ἀπόφοιτος - καθηγητὴς γυμνασίου. Φέτο βγάζει τὸ παιδί μου γυμνάσιο κοιν. Παστσίζει τὸ παιδί μου νὰ βγάλῃ τὸ γυμνάσιο (παστσίζει = πασιάζει = ἀγωνίζεται) Πελοπν. (Ξεχώρ.) Τ' ἄφησε ἔς τὴ μέση τὸ γυμνάσιο Πελοπν. (Γαργαλ.)

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γυμνάσιο Πελοπν. (Λαγκάδ.)

γυμνασιόπαιδο τό, σύνθηθ. γυμνασιόπαιδο Πελοπν. (Βούτσ. Δάρα Ἀρκαδ. κ.ά.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γυμνάσιο καὶ παιδί.

Μαθητὴς γυμνασίου σύνθηθ.: Ἄσμ.

Ν' ἀνοίξῃς τὸν παράδεισο νὰ βγοῦνε οἱ πεθαμένοι, νὰ βγοῦνε γυμνασιόπαιδα μὲ τὰ χροσὰ βιβλία Πελοπν. (Δάρα Ἀρκαδ.)

γυμνασιόπουλο τό, ἑνιαχ. γυμνασιόπουλο Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γυμνάσιο καὶ τῆς παραγωγ. κατὰ - πούλο.

Γυμνασιόπαιδο, τὸ ὅπ. βλ.

γύμνασμα τό, λόγ. σύνθηθ.

Τὸ Ἑλληνιστ. οὐσ. γύμνασμα.

1) Ἀσκήσις πρὸς ἐκγύμνασιν τοῦ σώματος σύνθηθ.: Τὸ ἄλλογο αὐτὸ θέλει γύμνασμα. Ἀκροβατικά γυμνάσματα σύνθηθ. || Ἄσμ.

Κάνου γυμνάσματα φριχτά π' ὁ ἄθροπος τρομάσσει κ' οἱ τρίχες του σηκώνονται κ' ὁ νοῦς του παραλλάσσει Κρήτ. (Σφακ.) Συνών. ἄσκησι 1. 2) Τὸ ὑπὸ τοῦ διδάσκοντος διδόμενον εἰς τοὺς μαθητὰς θέμα πρὸς ἐμπέδωσιν τῶν διδαχθέντων σύνθηθ.: Γυμνάσματα ἀριθμητικῆς - γραμματικῆς - συντακτικοῦ κ.τ.τ. Συνών. ἄσκησι 1β.

γυμναστήριο τό, λόγ. σύνθηθ.

Τὸ Ἑλληνιστ. οὐσ. γυμναστήριον.

Χῶρος, εἰδικῶς διασκευασμένος, εἰς τὸν ὁποῖον τελοῦνται γυμναστικά ἀσκήσεις σύνθηθ.: Τὸ γυμνάσιό μας δὲν ἔχει αὐλὴ καὶ γυμναζόμεθα ἔς τὸ γυμναστήριον τοῦ Φωκιανοῦ Ἀθῆν.

γυμναστής ὁ, λόγ. κοιν. Θηλ. γυμνάστρια λόγ. κοιν.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. γυμναστής.

Ὁ διδάσκαλος τοῦ μαθήματος τῆς γυμναστικῆς λόγ. κοιν.: Σ' τὸ γυμνάσιό μας εἶναι ἓνας γυμναστής καὶ τρεῖς γυμνάστριες Ἀθῆν.

γυμναστική ἡ, λόγ. κοιν. ὀμναστική Κάσ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. γυμναστική.

Ἡ σωματικὴ ἀσκήσις, ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ τέχνη τῆς σωματικῆς γυμνάσεως λόγ. κοιν.: Ἡ γυμναστικὴ ὠφελεῖ. Γιὰ νὰ κάνουν πάντα γυμναστικὴ, ἔχουν καλὸ σῶμα λόγ. κοιν. β) Τὸ μάθημα τῆς γυμναστικῆς κοιν.: Ἡ γυμναστικὴ εἶναι προτεῖον μάθημα ἔς τὰ γυμνάσια. Αὐριο προῖ ἔχουμε γυμναστικὴ λόγ. κοιν.

γυμναστικός ἐπίθ. λόγ. κοιν. καὶ δημῶδ. γυμναστικός Ἀθῆν. κ.ά.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. γυμναστικός.

1) Ὁ ἔχων σχέσιν μὲ τὴν γυμναστικὴν ἔνθ ἄν.: Γυμναστικός σύλλογος, γυμναστικὴς ἀσκήσεις - ἐπιδείξεις κοιν. Θὰ κάμ'νι γυμναστικός ἀσκήσις Ἀθῆν. 2) Τὸ οὐδ. ὡς οὐσ., τὸ ἀποδημητικὸν πτηνὸν Μυιοθήρας ὁ φαίχρους (Muscicapa striata) τῆς οἰκογ. τῶν Μυιοθηριδῶν (Muscicapidae), ὁ «κνιπολόγος» τοῦ Ἀριστοτέλους (Ζ. ἱστορ. 593^a 12) Πελοπν. (Πλάτσ.) Συνών. κοιν. οὐπολόγος, μόναχος, μυιγοχάφτης.

γύμνια ἡ, σύνθηθ. γιούμνια Μέγαρ. γδύμνια Εὐβ. (Ἀγία Ἄνν. Λιχὰς κ.ά.) Ζάκ. Ἰκαρ. Κρήτ. (Κίσ. Σέλιν. Σητ. Χαν. κ.ά.) Μακεδ. (Πεντάπολ. Τρικοκκ. κ.ά.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Αἶγ. Ἀνδροῦς. Ἀρκαδ. Βούρβουρ. Βούτσ. Βραχν. Δίβρ. Καλάβρυτ. Κυνουρ. Τριφυλ. κ.ά.) Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Φθιώτ. Φωκ.) — Λεξ. Δημητρ. γδύμνια Κῶς κ.ά. γδυμνιά Κρήτ. ἐγδυμνιά Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. γυμνός. Διὰ τὸν ἀναβιβασμὸν τοῦ τόνου βλ. Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ 2,101 κ.έξ. Ἡ λ. καὶ εἰς Σομ. ὑπὸ τοὺς τύπ. γυμνιά καὶ γδυμνιά.

1) Ἡ κατάστασις τοῦ γυμνοῦ, ἡ γυμνότης σύνθηθ.: Θὰ εἴφω μὲ μαλλίνα νὰ σκεπάσω τὴ γύμνια μου (μαλλίνα = μάλλινον ὕφασμα) Εὐβ. (Αἰδηψ.) Ἀπὸ τὴ γδύμνια πῶς νὰ μὴ κρυώσουνε, χριστιανοί μου, μικρὰ παιδιά; Πελοπν. (Κυνουρ.) Οἰκονομιά, γιὰ νὰ κάνουμε καμμιά φουρισιά, νὰ σκιπάσσουμε τὴ γδύμνια μας! Σάμ. Ἐπαραῖνθε g' εὐτεινῶ ἡ γδύμνια δῶνε, φ'τίλι ροῦχο δὲν ἔχουνε Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Νὰ τ' δώσουμε ἓνα ροῦχον, νὰ σκιπάσ' τ' γδύμνια τ' Εὐβ. (Ἀγία Ἄνν.) || Φρ. Τὸν ἔφαγε ἡ πείνα καὶ ἡ γδύμνια Πελοπν. (Ἀνδροῦς.) Ἡ φρ. κ.ά. Πείνα, γδύμνια κ' ἀναπαραδιά Πελοπν. (Τριφυλ.) || Ποίημ.

Καὶ ξέρουνε καὶ ὑφαίνουνε τὸ γνέμα τ' ἀργαλειοῦ, ποὺ θ' ἀλαφροσκεπάσῃ τὴ γύμνια τοῦ κορμιοῦ Κ. Παλαμ., Δωδεκάλ. Γύφτ.², 165. Συνών. γκολιόσα-νιά, γυμνάδα, ζορκιά. β) Ἐπὶ ἐδάφους, ἡ ψιλότης, ἡ ἔλλειψις φυτείας ἑνιαχ.: Πολλὰ βουνά μας ἔχουνε γύμνια Λεξ. Δημητρ. 2) Ἡ ἔνδειξ, ἡ ἀθλιότης καὶ ἡ δυστυχία σύνθηθ.: Ποῦ νὰ ἰδῇς, γύμνια καὶ κακό! Ἀθῆν. Ἡ γδύμνια, ποῦ νὰ ἔκεινο τὸ σπῖτι, δὲν τὴ λείει ἀνθρώπινη γλῶσσα Πελοπν. (Κυνουρ.) Δὲν κοιτάζεις τὴ γύμνια σου καὶ τὴν ὀρφάνια σου! Κέρκ. Ἡ κακομοιριά τους καὶ ἡ γύμνια τους εἶναι μεγάλη Πάξ. Ἡφαί με ἡ γόνα σου, ἡφαί με ἡ ἐγδυμνιά κ' ἡ κακοπέραση Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἡπλάκωσεν ὁ δειμῶνας τσ' ὁ θιὸς ξέρε τὴ γδύμνιαμ μας Κῶς.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γύμνια Κεφαλλ.

γυμνιάζω ἑνιαχ. γδυμνιάζω Ζάκ. Κρήτ. Μέσ. γδυμνιέμαι Σκύρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γύμνια.

Γυμνῶνω, καθιστῶ τινα γυμνὸν ἔνθ ἄν.: Ἐκατσε κ' εἶδε, ποῦ ἐγδυμιάστηκε ἀπὸ τὴν πολλὴ ροῦγα (ἐκ τῆς πολλῆς

